

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев

РОБОЧА ПРОГРАМА

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки _____ **перший (бакалаврський) рівень** _____
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань _____ **07 «Управління та адміністрування»** _____
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності _____ **075 «Маркетинг»** _____
(код і найменування спеціальності)

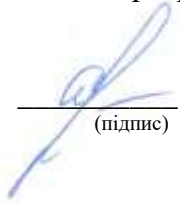
освітньо-професійної програми _____ **«Маркетинг»** _____
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни _____ **загальної підготовки** _____

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Т.В.Серкутан

(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін
та іноземних мов

Протокол №1 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

В.Ф. Баранівський

(прізвище, ініціали)

Розробники:

Пилипенко Лілія Іванівна старший викладач кафедри теорії та історії держави і права

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

татус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Історія України» та проблематика курсу пов'язана з дисципліною «Історія економіки та економічної думки».

Предметом вивчення дисципліни «Історія України» є державно-політичний та соціально-економічний розвиток українського народу від найдавніших часів до сьогодення

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредити ECTS.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладення навчальної дисципліни «Історія України» є формування у здобувача сучасного мислення на основі усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків процесу історичного розвитку українського суспільства в контексті світових цивілізаційних вимірів, розуміння сутності перетворень, що відбуваються в Україні та її місця у загальноєвропейському просторі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія України» є утвердження у студентів свідомої громадянської позиції та готовності до практичного застосування набутих знань через активну участь у справах суспільства й держави; у формуванні гуманізму, терпимості до інакомислення, здатності до діалогу, толерантного, неупередженого ставлення до інших народів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Історія України» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК14	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК13	Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в кросфункціональному розрізі
------	---

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен досягти таких запланованих результатів навчання:

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН12	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
ПРН15	Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.
ПРН18	Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	се м	п з	л а б	с. р		л	сем	пз	ла б	с.р.
Змістовий модуль 1 «Історія України з найдавніших часів до початку XX ст.»												
Тема 1. Витоки української державності. Україна княжої доби.	12	4	1	-	-	7	12	1	-	-	-	11
Тема 2. Україна у складі Польщі. Козацька доба.	12	4	1	-	-	7	12	1	-	-	-	11
Тема 3. Визвольна війна українського народу середини ХУІІ ст. Формування української держави	12	4	2	-	-	6	12	1	-	-	-	11
Тема 4. Велика Руїна. Гетьманщина. Ліквідація української автономної державності	12	4	2	-	-	6	12	1	-	-	-	11
Тема 5. Україна у складі Російської та Австро-Угорської Імперій (д. п. ХУІІІ - ХІХ ст.).	12	4	2	-	-	6	12	1	1	-	-	10
Тема 6. Україна в умовах капіталістичної модернізації економіки (д. п. ХІХ- п. ХХ ст.).	12	4	2	-	-	6	12	1	-	-	-	11
Разом за змістовим модулем 1	72	24	10	-	-	38	72	6	1	-	-	65
Змістовий модуль 2. «Україна в ХХ – ХХІ ст. Розбудова незалежної держави.»												
Тема 7. Українська національна революція 1917 – 1921 рр.	13	4	2	-	-	7	13	1	1	-	-	11
Тема 8. Міжвоєнний період історії українського народу (1921- 1939 рр.).	13	5	1	-	-	7	13	1	-	-	-	12
Тема 9. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами (1921 – 1939 рр.)	13	5	2	-	-	6	13	1	-	-	-	12
Тема 10. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)	13	5	2	-	-	6	13	2	1	-	-	10
Тема 11. Суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток України в д. п. 40-х – на поч. 80-х рр. ХХ ст.	13	5	1	-	-	7	13	2	-	-	-	11
Тема 12. Національно-державне відродження українського народу. Незалежна Україна в сучасному світі	13	4	2	-	-	7	13	1	1	-	-	11
Разом за змістовим модулем 2	78	28	10	-	-	40	78	8	3	-	-	67
Усього годин	150	52	20	-	-	78	150	14	4	-	-	132

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. «Історія України з найдавніших часів до початку XX ст.»

Тема 1. Витоки українського народу та його державності. Україна княжої доби.

Перші державні утворення на території України. Передумови, теорії походження та основні етапи розвитку Київської Русі. Особливості соціально-політичного устрою Давньоруської держави. Причини та наслідки роздробленості Київської Русі. Роль Галицько-Волинського князівства в тогочасній Європі. Оцінка місця та значення Давньоруської держави у контексті європейської й світової історії.

Тема 2. Україна у складі Польщі. Козацька доба.

Процес входження й становище українських земель у складі Великого князівства Литовського. Вплив Кревської, Люблінської та Берестейської уній на подальшу долю українських земель. Основні погляди на походження українського народу та етапи його формування. Причини виникнення козацтва. Роль та місце Запорізької Січі в історії українського народу та європейській історії.

Тема 3. Визвольна війна українського народу середини ХУІІ ст. Формування української держави.

Передумови, причини, рушійні сили, перебіг основних подій та історичні наслідки національно-визвольної війни сер. ХУІІ ст. Формування Б.Хмельницьким козацько-гетьманської держави, її ознаки. Пошуки союзника в боротьбі проти Речі Посполитої. Переяславська Рада 1654 р. та її історична оцінка., „Березневі статті” Б.Хмельницького, їх мета та зміст. Характеристика видатних постатей періоду.

Тема 4. Велика Руїна. Гетьманщина. Ліквідація української автономної державності.

Причини та наслідки політичної кризи української автономії. Спроби П.Дорошенка й І.Мазепи об'єднати українські землі. Участь України у Північній війні. Полтавська битва та її історична оцінка. Процес колоніального наступу на українську державність з боку російського царизму. Причини обмеження та ліквідації автономії України. Заборона гетьманської влади в 1764 р. Причини зруйнування Запорізької Січі в 1775 р. Історичне значення Запорізької Січі й Гетьманщини в історії українського народу.

Тема 5. Україна у складі Російської та Австро-Угорської Імперій (д. п. ХУІІІ - ХІХ ст.).

Територіальні зміни на Лівобережній та Правобережній Україні. Декабристський рух в Україні. «Руська правда» П.І. Пестеля. Початок національного відродження. Кирило-Мефодіївське товариство та його програмні документи. Формування української нації та національної свідомості.

Тема 6. Україна в умовах капіталістичної модернізації економіки (д. п. ХІХ- п. ХХ ст.).

Криза феодальних відносин. Аграрна реформа 1861 р. та її результати в українському селі. Буржуазні реформи 60-70-х рр., їх значення для подальшого розвитку України. Суспільно-політичні течії в другій пол. ХІХ ст.: народницький та громадівський рухи. Виникнення українських політичних партій. Україна в революції 1905-1907 рр.: боротьба за автономію. Столипінська аграрна реформа.

Змістовий модуль ІІ. «Україна в ХХ – ХХІ ст. Розбудова незалежної держави»

Тема 7. Українська національна революція 1917- 1921 рр.

Розстановка політичних сил напередодні революції. Створення Української Центральної Ради: її соціальна база й програма. Практичні кроки на шляху від культурно-національної автономії до територіальної. Проголошення незалежності УНР. Політика П.Скоропадського й Директорії. Утворення ЗУНР. Акт Соборності України. Причини поразки УЦР, урядів П.Скоропадського й Директорії. Перемога радянської влади та її політика „воєнного комунізму”.

Тема 8. Міжвоєнний період історії українського народу (1921- 1939 рр.).

Причини переходу від „воєнного комунізму” до нової економічної політики, її зміст. Спроба створити ринкову економіку з елементами державного регулювання. Політична дискусія

щодо національного питання. Пошуки оптимальної форми об'єднання республік і створення СРСР. Політична оцінка входження України до його складу. Політика коренізації: форма, зміст і результати. Прискорена індустріалізація й суцільна колективізація та їх наслідки. Голодомор 1932-1933 рр. Встановлення тоталітарного режиму, формування культу особи Сталіна.

Тема 9. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами (1921- 1939 рр.).

Наслідки Першої світової війни для України. Перехід частини західноукраїнських земель до складу Польщі, Румунії й Чехословаччини. Загострення національного питання на окупованих землях. Український визвольний рух. Західноукраїнське питання в європейській політиці. Боротьба різних політичних сил за вплив на Західну Україну.

Тема 10. Україна в роки Другої світової війни (1939- 1945 рр.).

Радянсько-німецький договір 1939 р. Приєднання Західної України до УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни. Трагедія Південно-Західного фронту. Причини поразок Червоної армії в 1941-1942 рр. Антифашистський рух опору. Основні битви Великої Вітчизняної війни. Битва за Дніпро. Звільнення Києва. Остаточне визволення України у 1944 році. Оцінка ОУН-УПА. Наслідки Другої світової війни для України.

Тема 11. Суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток України в д. п. 40-х – на поч. 80-х рр. ХХ ст.

Труднощі відродження економіки в післявоєнний період. ХХ з'їзд КПРС: викриття культу особи Сталіна. Реабілітаційні процеси. Соціально-економічні реформи М.С.Хрущова. Демократизація духовного життя. Парадокси хрущовської „відлиги”. Дисидентський рух “шістдесятників Наростання кризових явищ в економічному та духовному житті. Політика русифікації.

Тема 12. Національно-державне відродження українського народу. Незалежна Україна в сучасному світі.

Політика М.Горбачова: досягнення та прорахунки. Розпад СРСР. Декларація про державний суверенітет України. Створення багатопартійної системи. Акт проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум 1990 р. Вибори Президента Державне будівництво суверенної України. Прийняття Конституції України 1996 р. Політика роззброєння України. Міжнародні та міжконфесійні відносини. „Помаранчева” революція 2004 р. Конституційна реформа. Внутрішня політика Української держави. Головні напрямки зовнішньої політики. Місце України в сучасному світі.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Витоки української державності. Україна княжої доби.	4	1
2	Україна у складі Польщі. Козацька доба.	4	1
3	Визвольна війна українського народу середини ХУІІ ст. Формування української держави	4	1
4	Велика Руїна. Гетьманщина. Ліквідація української автономної державності	4	1
5	Україна у складі Російської та Австро-Угорської Імперій (д. п. ХУІІІ - ХІХ ст.).	4	1
6	Україна в умовах капіталістичної модернізації економіки (д. п. ХІХ- п. ХХ ст.).	4	1
7	Українська національна революція 1917 – 1921 рр.	4	1
8	Міжвоєнний період історії українського народу (1921- 1939 рр.).	5	1
9	Західноукраїнські землі між двома світовими війнами (1921 – 1939 рр.)	5	1
10	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)	5	2
11	Суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток України в д. п. 40-х – на поч. 80-х рр. ХХ ст.	5	2

12	Національно-державне відродження українського народу. Незалежна Україна в сучасному світі	4	1
Усього годин		52	14

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом.		

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Витоки української державності. Україна княжої доби.	1	-
2	Україна у складі Польщі. Козацька доба.	1	-
3	Визвольна війна українського народу середини ХУІІ ст. Формування української держави	2	-
4	Велика Руїна. Гетьманщина. Ліквідація української автономної державності	2	-
5	Україна у складі Російської та Австро-Угорської Імперій (д. п. ХУІІІ - ХІХ ст.).	2	1
6	Україна в умовах капіталістичної модернізації економіки (д. п. ХІХ- п. ХХ ст.).	2	-
7	Українська національна революція 1917 – 1921 рр.	2	1
8	Міжвоєнний період історії українського народу (1921- 1939 рр.).	1	-
9	Західноукраїнські землі між двома світовими війнами (1921 – 1939 рр.)	2	-
10	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)	2	1
11	Суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток України в д. п. 40-х – на поч. 80-х рр. ХХ ст.	1	-
12	Національно-державне відродження українського народу. Незалежна Україна в сучасному світі	2	1
Усього годин		20	4

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Витоки української державності. Україна княжої доби.	7	11
2	Україна у складі Польщі. Козацька доба.	7	11
3	Визвольна війна українського народу середини ХУІІ ст. Формування української держави	6	11
4	Велика Руїна. Гетьманщина. Ліквідація української автономної державності	6	11
5	Україна у складі Російської та Австро-Угорської Імперій (д. п. ХУІІІ - ХІХ ст.).	6	10
6	Україна в умовах капіталістичної модернізації економіки (д. п. ХІХ- п. ХХ ст.).	6	11

7	Українська національна революція 1917 – 1921 рр.	7	11
8	Міжвоєнний період історії українського народу (1921- 1939 рр.).	7	12
9	Західноукраїнські землі між двома світовими війнами (1921 – 1939 рр.)	6	12
10	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)	6	10
11	Суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток України в д. п. 40-х – на поч. 80-х рр. ХХ ст.	7	11
12	Національно-державне відродження українського народу. Незалежна Україна в сучасному світі	7	11
Усього годин		78	132

11. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

I рівень (елементарний)

За кожну правильну відповідь 0,5 бала.

1. Київ виник на території племені:
  - а) деревлян;
  - б) полян;
  - в) уличів;
  - г) тиверців.
2. Держава східних слов'ян мала назву:
  - а) Руська держава;
  - в) Київська Русь;
  - б) Куявія;
  - г) Українська держава
3. Виберіть твердження з яким ви згодні, коротко обґрунтуйте свою відповідь.
Люблінська унія була:
  - а) неминучим явищем у відносинах Польщі та Литви;
  - б) спричинена піднесенням Московської держави;
  - в) наслідком відсутності української державності.
4. Співвіднесіть термін (поняття) та його визначення
 Вища військова і цивільна адміністрація в Україні за часів козацтва – це:
  - а) генеральна старшина;
  - б) полкова старшина;
  - в) сотенна старшина.
5. Історик В.Ключевський про гетьмана П.Конашевича-Сагайдачного:
“Шляхтич за походженням, він і на козацтво переніс свої шляхетські поняття”. На підставі яких фактів історик дійшов такого висновку? Чи згодні ви з ним? Якщо так, поясніть, чому.
6. Установіть причинно-наслідковий зв'язок:

Зборівський мирний договір	— “Березневі статті”;	
Руїна	— “Вічний мир”;	
Смерть Б.Хмельницького	— Гадяцький договір	
Гетьманство І.Мазепи	— зруйнування Запорізької Січі.	
7. Співвіднесіть особу та факт її біографії

І.Виговський;	а) Гетьман Правобережної України;	
І.Самойлович;	б) гетьман Лівобережної України;	
І.Брюховецький;	в) уклав Гадяцький договір;	
П.Тетеря;	г) був проголошений гетьманом усієї України.	
8. Встановіть відповідність між подією та датою:

Остаточна ліквідація гетьманства	1793 р.
Другий поділ Речі Посполитої	1783 р.
Впровадження кріпацтва на Лівобережжі	1750 р.
Обрання К.Розумовського гетьманом	1764 р.

9. Із запропонованих тез оберіть погляди народців:

- орієнтувались на Росію, як найбільшу слов'янську державу;
- вважали, що українці – окремий народ, який потребує захисту своїх національних і політичних прав;
- виступали за об'єднання західноукраїнських земель з Наддніпрянщиною у складі Російської імперії;
- намагалися захищати та розвивати українську мову та літературу;
- мали багато спільного з українофільством Наддніпрянщини.

II рівень (достатній)

За кожну правильну відповідь 3 бали.

1. Розкрийте теорії походження Русі і аргументуйте їх достовірність. Назвіть причини виникнення держави у східних слов'ян.

2. Обумовте причини введення християнства в Київській Русі та його роль в подальшому розвитку держави. Коли і ким була застосована перша спроба введення християнства і чи вона закінчилася?

3. Дайте характеристику соціально-класової структури Русі.

4. Проаналізуйте причини феодалної роздробленості Давньоруської держави та її наслідки, чому не вдалося зупинити цей процес?

5. Що спричинило утворення Речі Посполитої та якими були особливості перебування під її владою українських земель?

6. Які політичні і економічні зміни відбулися на українських землях після Люблінської унії?

7. Як вплинула на подальшу долю українства Берестейська церковна унія 1596 р.?

8. Які політичні і економічні зміни відбулися на українських землях після Люблінської унії?

9. Заповніть таблицю: Причини виникнення Запорізької Січі

Причини	Їхні прояви
внутрішньополітичні	
зовнішньополітичні	

10. Як ви розумієте слова історика В.Смоляка про те, що козацтво “несло в собі значно вищі потенціальні можливості, пов'язані не з рудиментами минулого, а з перспективою створення нового – буржуазного ладу”?

11. Заповніть таблицю “Причини виникнення козацтва”

причини	Їхні прояви
економічні	
соціальні	
політичні	

12. Історик О.Єфименко про Переяславську раду: “представники українського народу прагнули надати приєднанню характеру договору, представники Московської держави – характеру милості”. Чи згодні ви з такою оцінкою позиції сторін на Переяславській раді? Поясніть свою думку.

13. Що являв собою політико-адміністративний устрій Запорізької Січі?

14. Заповніть таблицю: Запорізька Січ у другій половині XVII ст.

Країна	Сутність відносин
Польща	
Туреччина і Крим	
Росія	

15. Охарактеризуйте особливості зародження та основні ознаки козацької державності на території України

16. Заповніть таблицю “Українсько-московський договір 1654 р.”

Причини укладення	
Зміст	
Значення	

17. Із запропонованої групи питань оберіть одне і дайте відповідь:

18. Дайте оцінку політики Катерини II щодо українських земель. Поясніть, чому переважна більшість козацької старшини майже не чинила опору ліквідації автономного устрою Гетьманщини?

19. Чому, на вашу думку, Катерина II почала ліквідацію української автономії саме з ліквідації гетьманства? Чи сприяло ліквідації гетьманства прохання козацької старшини щодо спадковості титулу гетьмана.

20. Заповніть таблицю: Міжнародні угоди щодо України. Території, що відійшли до інших держав.

угоди	Росія	Польща	Туреччина
Андрусівське перемир'я			
Бахчисарайське перемир'я			
“Вічний мир”			

III рівень (творчий)

За кожну правильну відповідь 4 бали.

1. Чому в історичній літературі Люблінська та Берестейська церковна унії оцінюються неоднозначно?

2. Історики В.Семененко і Л.Радченко зазначають: *“Демократизм у Запорізькій Січі – це класична охлократія (влада натовпу), небезпечна для укріплення ідей державності”*. Чи згодні ви з таким твердженням? Які докази можна навести на підтвердження чи спростування цієї точки зору?

3. Чи були варіанти політичної консолідації Русі у період феодальної роздробленості? Якщо так, то чому вони не здійснилися?

4. Чому панівна українська верства не висунула програми політичного устрою України, а потрапила в залежність спочатку від Литви, а згодом і Польщі. Які перешкоди стояли на шляху України до створення самостійної держави?

5. Доведіть (або спростуйте), що Запорізька Січ була центром консолідації національно-патріотичних сил українства та його духовності.

6. Як ви розумієте слова історика В.Смоляка про те, що козацтво *“несло в собі значно вищі потенціальні можливості, пов'язані з перспективами створення нового – буржуазного ладу”*? Чи згодні ви з такою думкою? Якщо так, то чому?

7. Історик І.Крип'якевич, характеризуючи соціальний устрій Запорізької Січі, зазначав, що *“це була влада химерного натовпу, який не терпів опору і нікому не дозволяв мати самостійні погляди... Одиниця була зв'язана волею громади”*? Ви погоджуєтесь з думкою історика? Поясніть власну точку зору. Як співвіднести такий висновок з демократизмом Запорізької Січі?

8. Доведіть, що на межі ХУІ–ХУІІ ст. козацтво дедалі більше заявляло про себе як про впливову силу не тільки в Речі Посполитій, а й на міжнародній арені.

9. Чому період, коли митрополитом Київським був П. Могила (1632–1647 рр.), історики називають *“золотим періодом відродження українського православ'я”*?

10. Чому Б.Хмельницький, звільнивши Україну від Польщі, не проголосив незалежність, а пішов під протекторат Московської держави? 2) Чи могла в той період існувати незалежна Україна?

11. Чи зберігають свою актуальність ідеї державної розбудови періоду національно-визвольної війни під проводом Б.Хмельницького? У чому вони полягають?

12. Чому Б.Хмельницький в останні роки свого життя (1656–1657 рр.) настійливо шукав союзників України серед європейських держав?

13. Чому Б.Хмельницький настійливо проводив лінію на перетворення гетьманської посади з виборної на спадкову?

14. Чи змінилося б становище України, якщо б І.Мазепі вдалося утілити свої плани?

15. Історик О.Бойко, характеризуючи І.Мазепу, писав, що він *“мріяв про створення станової держави західноєвропейського зразка і такою ідеальною моделлю, на його погляд, була Реч Посполита”*. Які факти дали підставу зробити такий висновок? Доведіть чи спростуйте це

твердження, аргументуючи свою відповідь.

16. Які аргументи ви навели б правителям західноєвропейських держав на місці гетьмана П.Орлика, закликаючи їх до створення антимосковської коаліції?

17. Чи можна вважати зрадою українського народу позицію переважної більшості козацької старшини, яка пішла на службу Російській імперії після ліквідації Гетьманщини і одержала всі привілеї російських дворян?

18. Чи погоджуєтесь ви з тим, що більшість декабристських організацій, запропонувавши прогресивні проекти перетворення суспільства, не приділяли суттєвої уваги національному питанню. Обґрунтуйте свою точку зору.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диф.заліку)

1. Витоки державності українського народу. Київське князівство Аскольда.
2. Передумови утворення давньоруської держави. Походження назви «Русь».
3. Теорії походження Київської Русі.
4. Основні етапи розвитку давньоруської держави та особливості політики київських князів.
5. Соціально-класова структура та державно-політичний лад Київської Русі.
6. Прийняття християнства і його значення для подальшого розвитку Київської Русі. Галицько-Волинське князівство та його роль в історії України.
7. Причини феодальної роздробленості Київської Русі.
8. Статус українських земель у складі Великого князівства Литовського.
9. Політичне становище українських земель в умовах польського панування.
10. Перешкоди на шляху утворення української державності в ХІХ-ХУІ ст. Люблінська та Берестейська (церковна) унії.
11. Передумови та причини виникнення українського козацтва, його соціальна база.
12. Адміністративний та суспільно-політичний устрій Запорізької Січі, її місце у державотворчому процесі.
13. Причини, рушійні сили та основні етапи Визвольної війни українського народу середини ХУІІІ ст., дискусії щодо її характеру.
14. Визволення України від польської шляхти. Формування козацької держави.
15. Входження України під протекторат Московської держави. Рада в Переяславі та її значення.
16. «Березневі статті» 1654 р. та їх історична оцінка.
17. Криза козацької автономії в період Руїни.
18. Гетьманщина у складі Російської держави. Наступ царизму на автономію України. Політика гетьмана І.Мазепи.
19. Участь України в Північній війні. Полтавська битва та її історична оцінка.
20. Причини ліквідації Гетьманщини і знищення української державності. Зруйнування Запорізької Січі.
21. Подальша доля українського козацтва після зруйнування Запорізької Січі.
22. Українська національно-демократична революція 1917 р. Утворення Центральної Ради, її соціальна база та програма.
23. Суть поглядів М.С.Грушевського на державність України: від культурно-національної автономії до незалежності.
24. Утворення УНР. Програма розбудови України в ІІІ Універсалі.
25. Проголошення радянської влади в Україні у 1917 р.
26. Конфлікт УЦР з Раднаркомом Росії. Проголошення незалежності України.
27. Оцінка умов Брест-Литовського договору 1918 р. і його наслідки для України.
28. Причини поразки Центральної Ради.
29. Державний переворот гетьмана П.Скоропадського. Політика гетьманського уряду (квітень-грудень 1918 р.).
30. Утворення Директорії та її політика по відродженню УНР. Причини поразки

Директорії.

31. Особливості національно-визвольного руху в західноукраїнських землях у 1917-1918 рр.
32. Суть і значення Акта Соборності України.
33. Україна в період реформ нової економічної політики 1921-1925 рр.: основні напрямки та соціально-політичні наслідки.
34. “Автономізація” України у складі СРСР. Історична оцінка цього акта.
35. Політика коренізації: форма і зміст. Українське національно-культурне відродження 20-х рр.
36. Політика форсованої індустріалізації та її наслідки для України.
37. Примусова колективізація сільського господарства. Голодомор 1932-1933 рр.
38. Утвердження тоталітарно-репресивного режиму влади в Україні: причини, суть, наслідки.
39. Політичні репресії 20-30-х рр.. в Україні.
40. Західноукраїнські землі в системі радянсько-німецьких договорів 1939 року. Українське питання в європейській політиці напередодні другої світової війни.
41. Початок Великої Вітчизняної війни. Україна в планах гітлерівської Німеччини. Причини невдач Червоної Армії.
42. Антифашистський Рух Опору на окупованих землях.
43. Визволення України від німецько-фашистських загарбників. Наслідки Другої світової війни для України.
44. Державне будівництво і національне питання на західноукраїнських землях після закінчення II світової війни. Оцінка діяльності ОУН-УПА.
45. Причини розпаду СРСР та його наслідки. Проголошення незалежної України.
46. Проблеми державного будівництва на сучасному етапі. Незалежна Україна у світовій співдружності.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Історія України» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального

опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.

- для модульного контролю у вигляді письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.

- для підсумкового контролю проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.

- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Історія України» є підсумковий контроль - диф. залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуваються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.

60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота												Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								Самостійна робота
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12			
2	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	10	40	100
Модульний контроль 1 - 10						Модульний контроль 2 - 10								

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Історія України» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабуси
- робочу програму навчальної дисципліни;

- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Верменич Я. В. *Феномен пограниччя: Крим і Донбас в долі України / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України, Відділ історичної регіоналістики. К.: Інститут історії України, 2018. 369 с.*
2. Даниленко В. М. *Україна в 1985-1991 рр.: остання глава радянської історії / НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2018. 278 с.*
3. *Історія України. Навчальний посібник для ВНЗ (доп. МОН України). - 3-є вид. // Бойко О.Д.- К.: Академія, 2016.*
4. *Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О.М.Бут, М.І.Бушин, Ю.І.Вовк та ін.]; за заг. ред. М.І. Бушина, О.І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644с.*
5. Мищик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. *Історія України: Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012.*
6. Палій О. *Історія України. Від княжої доби до Революції гідності. 3-тє вид. Київ: К.І.С., 2017. 596 с.*
7. Плохій С. *Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Клочко. Х., 2016. 496 с.*
8. Савченко Н.М., Подольський М.К. *Історія України: модульний курс. Навчальний посібник. – К.: Видавництво «Фірма» «ІНКОС», «Центр навчальної літератури», 2006. – 344 с.*
9. *Україна: нові часи. Посібник для студентів-заочників /За ред. А.К. Тичини. – Ізмаїл, 2010.*

Додаткова

- 1.. *Західно-Українська Народна Республіка / Авт. кол.: Литвин М. Р. (керівник), Грицеляк В. П., Лоза Ю. І., Сосса Р. І., Ровенчак І. І. К.: ТОВ "Українська картографічна група", 2019.*
- 2.Бакало Р.Г. *Розробка та запровадження столипінського аграрного законодавства // Український селянин. – Вип. 5. – Черкаси, 2002.*
- 3.Бойко О. Д.. *Історія України (Електронний варіант навчального посібника) - К., 2002.*
- 4.Бойко О.Д. *Історія України. - К.,2014.*
- 5.Верменич Я. *Адміністративно – територіальний устрій українських земель в історичній ретроспективі // Історія в школах України. – 2009. - №1 – 2. – С. 50 – 56.*
- 6.Волковинський В. *«Чорна сотня та її «хрещені батьки» в Україні на початку ХХ ст. // Історія України. – 2002. - № 10.- С. 1 – 4.*
- 7.Волковинський В. *Україна в орбіті есерівського тероризму на початку ХХ століття // Історія України.-2012.- №8.*
- 8.Волковинський В.М. *Бойові дії на українських землях в роки Першої світової війни // Проблеми історії України ХІХ – початку ХХ ст. – Вип. ІV. – К., 2002.*
- 9.Гордуновський О.М. *Розвиток промислового виробництва у поміщицьких господарствах Правобережної України першої половини ХІХ ст.. // УІЖ. – 2000. - №1. – С.61 – 71.*
10. Ігнатова Л. *Ринкові відносини в Україні в період столипінської реформи на початку ХХ ст. // Історія України. – 2000. - № 34.*
11. *Історія України : Документи. Матеріали.- К., 2016.*
12. Коляда І., Милько В. *“Перші бруньки національної свідомості” (до 135-річчя від дня заснування Південно – Західного Відділу Імператорського Російського Географічного товариства)// Історія в школах України. – 2009. - №4. – С.38 – 43.*

13. Король В. Ю. Історія України. Документи. Матеріали (Електронний варіант навчального посібника) - К., 2002.
14. Кураєв О.О. Український чинник у системі політичних інтересів Відня та Берліна (1843 – 1914) // УІЖ. – 2006. - № 1. – С. 43 – 60.
15. Лисенко О.В. П.Столипін й український національний рух (початок ХХ ст.) // Проблеми історії України ХІХ – ХХ ст. – Вип. ХІ. – К., 2006. –С. 273 – 287.
16. Москалюк М.М. З історії розвитку цукрової промисловості в Україні у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.// УІЖ. – 2008. - №2. – С.75-86.
17. Мушинський В. Будитель національної свідомості та гідності українського народу. Євген Чикаленко та його час // Історія України. – 2009. - №5. – С. 4 - 7.
18. Новітня історія України (1900-2000). / За ред. Гусева, Слюсаренка та ін. – К., 2001.
19. Панченко В. “Сила чорноземна наш Чубинський...”// Історія в школах України. – 2009. - №5. – С.40 – 44.
20. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. – Х., 2007.
21. Присяжнюк Ю.П., Горенко Л.М. Ринкова еволюція аграрних відносин в Україні (друга половина ХІХ – 1905 р.) // УІЖ. – 2017. - № 5.
22. Реєнт О., Сердюк О. Перша світова війна і Україна. – К., 2004.
23. Реєнт О.П. Україна в імперську добу (ХІХ – початок ХХ ст.). – К., 2003.
24. Сарнацький О.П. Адміністративні й цензурно–судові утиски царизмом легальної періодичної преси українських політичних партій (1907 – 1910) // УІЖ. – 2005. - № 6.
25. Смолій В. Степанков В. Українська національна революція ХVІІ ст. (1648-1676 рр.). (Електронний варіант навчального посібника) - К., 2012
26. Чорна Т. Економічна криза 1900 – 1903 років // Історія України. – 2001. - № 14.
27. Чорний Д.М. Торгівля в Харкові на початку ХХ ст. // УІЖ. – 2005. - № 5.
28. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності. Курс лекцій. – К., 1999.
29. Шип Н. Зв’язок українського національного й соціального рухів у другій половині ХІХ ст.// Історія України. – 2007. - №43,45; 2009. - №9, 15.
30. Шляхов О.Б. Судновласники Азово – Чорноморського басейну наприкінці ХІХ на початку ХХ ст.// УІЖ. – 2006. - №1. – с.61 – 71.

20. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

Електронна версія “Українського історичного журналу” : [http:// www. history. org. ua / journal / index . htm](http://www.history.org.ua/journal/index.htm).

Архів інституту історії України НАН України: ([http:// www. history. org. ua](http://www.history.org.ua)).

Збірник наукових праць “Проблеми історії України: факти, судження, пошуки” [http:// www. history, org, ua, / zbirnyk / index, htm](http://www.history.org.ua/zbirnyk/index.htm).)

Наукові та електронні бібліотеки в Україні

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського www.nbuv.gov.ua

Національна парламентська бібліотека www.alpha.rada.kiev.ua

Електронна бібліотека Львівської комерційної академії www.dev.lac.lviv.ua/lib

Наукова бібліотека імені Максимовича www.lib-gw.univ.kiev.ua

Дніпропетровська обласна наукова бібліотека www.libr.dp.ua

Вінницька державна обласна універсальна наукова бібліотека імені К.А.Тімірязєва www.library.vinnitsa.com

Львівська електронна бібліотека імені В.Стефаніка www.lsl.lviv.ua

Одеська державна наукова бібліотека імені М.Горького www.ognb.odessa.ua

Велика економічна бібліотека www.economics.com.ua

Електронна бібліотека www.lib.com.ua